

II Lisa, 2. liide

Kuludega sidumata rahastamisel põhinev liidu osalus

Vorm andmete esitamiseks komisjonile läbivaatamiseks

(Ühissätete määruse artikkel 95)

Ettepaneku esitamise kuupäev	

Käesolevat liidet ei nõuta, kui kasutatakse ühissätete määruse artikli 95 lõikes 4 osutatud delegeeritud õigusaktiga kehtestatud kuludega sidumata liidu tasandi rahastamist.

A. Peamiste elementide kokkuvõte

Prioriteet	Fond	Erieesmärk	Piirkonnakoostis	Summa, mis on kaetud kuludega sidumata rahastamisega	Hõlmatud tegevuste liik/liigid		Komisjonipoolse hüvitamise aluseks olevad vajalikud täidetavad tingimused/saavutatavad tulemused	näitaja		Komisjonipoolse hüvitamise aluseks olevate vajalike täidetavate tingimuste/saavutatavate tulemuste mõõtühik	Toetuseaja(te)le hüvitise maksmiseks kasutatava hüvitamis meetodi kavandatud liik
					Kood ¹ (18)	Kirjeldus		Kood ² (19)	Kirjeldus		
3	ERF	RSO2.1. Energiatõhususe edendamine ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine	Ülemineku	EUR 330 900 000 (ERF)	041	Olemasolevate eluruumide energiatõhususe parandamine	Tingimus: 500 allkirjastatud toetusotsust Tulemus: 8 000 tonni CO ₂ ekv vähendamist/aastas	N/A RCR29	EIS poolt allkirjastatud toetusotsused korterelamute renoveerimiseks Hinnanguline kasvuhoonegaaside heitkoguste aastane	Allkirjastatud toetusotsuste arv Tulemus: Tonni CO ₂ ekv/aastas	FNLC

¹ See viitab ühissätete määruse I lisa tabelis 1 ja EMKVF-i määruse IV lisas esitatud sekkumisvaldkonna koodile

² Kohaldatakse ainult ERF-i ja ESF+ suhtes

									vähene mine valminud projektides		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B. Andmed tegevuse liikide lõikes (täita iga tegevuse liigi kohta)

1. Tegevuse liigi kirjeldus	<p>Eestis moodustavad hooned umbes 50% kogu energiatarbimisest (ELi keskmine on 40%) ja aastas renoveeritakse vähem kui 1% elamufondist (hoonete energiatõhususe direktiivis soovitatakse 3%). Enamik hooned (umbes 80%) on ehitatud enne 1990. aastat. Eluasemesektori peamised probleemid tulenevad hoonete vanusest ja piirkondlikest erinevustest: elamute halvenev kvaliteet, rekonstrueerimise väiksem kestlikkus ja vähene energiatõhusus; energiatõhusate ja hea sisekliimaga eluasemete piiratud kättesaadavus; eluasemeturu aeglane areng väljaspool suuremaid keskusi ja aktiivseid kinnisvarapiirkondi. Seetõttu on lisaks energiatõhususe eesmärgile oluline arvestada ka "Uue Euroopa Bauhausi" väärtustega, et korterelamute rekonstrueerimisega parandada ligipääsu tänapäevastele ja kohalikele oludele vastavatele eluasemetele.</p> <p>Eestis elab 70% elanikkonnast korterelamutes. Kui korterelamute renoveerimine ei hoogustu, elab 2030. aastaks ligikaudu 200 000 inimest elamutes, mis on jõudnud oma eeldatava eluea lõpuni. Toetuse andmine elamute renoveerimiseks mõjutab positiivselt korterelamutes elavate inimeste elamistingimusi.</p> <p>Meetme eesmärk on edendada korterelamute terviklikku renoveerimist, et suurendada energiatõhusust, vähendada energiatarbimist ja parandada elanike elamistingimusi. Renoveerimistoetus on suunatud vanematele korterelamutele ja selle eesmärk on viia need kaasaegsete kvaliteedistandarditeni. Need standardid hõlmavad madalamaid energiakulusid, paremat sisekliimat ja suuremat ligipääsetavust, aidates kaasa eluasemete üldisele kvaliteedile.</p> <p>Toetuse saaja on vahendusasutus: Eesti Ettevõtlus- ja Innovatsiooni Sihtasutus (EIS), mis tegutseb kaubamärgi "Enterprise Estonia" all. EIS jagab seejärel omakorda toetust korteriühistutele avatud taotlusvoorude alusel.</p> <p>Toetatavate tegevuste loetelu on leitav EISi veebilehel ja toetuse määru paragrahvis 6. Nende tegevuste hulka kuuluvad näiteks fassaadide, katuste, keldrite ja vundamentide rekonstrueerimine ja soojustamine; akende ja välisuste vahetamine või renoveerimine; soojustagastusega ventilatsioonisüsteemide ehitamine või rekonstrueerimine; küttesüsteemide ja</p>
-----------------------------	--

	<p>soojussõlmede asendamine või rekonstrueerimine; jahutussüsteemide paigaldamine või integreerimine ventilatsioonisüsteemidega; elektri-, vee- ja kanalisatsioonisüsteemide moderniseerimine; taastuvenergia kasutamise seadmete paigaldamine.</p> <p>Toetuse andmise tingimuste kohaselt on korterelamu enne 2000. aastat kasutusele võetud elamu, mis sisaldab vähemalt kolme eraldi korterit (elamispinda), st vähemalt kolme korteriga hoone.</p> <p>Sekkumise eesmärk on toetada nii korterelamute terviklikku renoveerimist kui ka eraldiseisva tegevusena korterelamute gaasi-, ahju- või elektrikõhiste küttesüsteemide asendamist taastuvenergiaga põhinevate küttesüsteemidega või nende ühendamisega kaugküttevõrku. „Eraldiseisev tegevus“ tähendab, et korterelamu võib taotleja toetust spetsiaalselt vaid selle tegevuse jaoks, ilma et peaks kaasama muid tegevusi.</p> <p>Korteriühendatud võivad teha ka osalist rekonstrueerimistööd hoone tehnilise seisukorra halvenemise vältimiseks, kuid sellisel juhul on toetuse määra madalam. Toetust antakse korteriühendatud renoveerimiseks, mis parandab energiatõhusust vähemalt ühe energiatõhususklassi võrra või terviklikult renoveerimise puhul vähemalt energiatõhususklassini C. Toetatavad tegevused on suunatud korterelamu energiatõhususe parandamisele ja taastuvenergia kasutuselevõtu edendamisele.</p> <p>Meetme rakendamine liikmesriigi tasandil toimub avatud taotlusvoorude kaudu, mis on suunatud korteriühendatud toetamiseks. Ettevõtjate ja Innovatsiooni Sihtasutus (EIS) vastutab nende taotlusvoorude väljakuulutamise eest. Lisaks hindab EIS taotlusi ja kontrollib taotluste vastavust toetuse andmise tingimustele. Selle hindamise põhjal valmistab EIS ette rahastamisotsused (allkirjastatud toetusotsused). Terviklike renoveerimisprojektide puhul antakse toetust ainult sellistele projektidele, mis vastavad kindlatele energiatõhususe kriteeriumidele — saavutatakse vähemalt energiatõhususklass C ja muinsuskaitsealuste hoonete puhul vähemalt ühe energiatõhususklassi võrra paranemine.</p> <p>Eelarve</p> <p>2023. aasta taotlusvooru andmete (sh tegelike ehituskulude) põhjal on tervikliku renoveerimise keskmine toetussumma hinnanguliselt 540 000 eurot. Võttes arvesse inflatsiooni ja</p>
--	--

	<p>ehituskulude kõikumisi, on realistlik eesmärk 500 allkirjastatud toetusotsust.</p> <p>FNLC skeemi kogueelarve ELi vahenditest on 330 900 000 eurot, mis jaotatakse kuue vahetulemuse (täidetavad tingimused/saavutatavad tulemused) vahel, mis on väljamaksete aluseks. Antud jaotus arvestab sellega, et skeemi algusaastatel on tegelik rahavoo vajadus suurem, kuna maksed korteriühistutele algavad peagi pärast toetusotsuste allkirjastamist. Esimene taotlusvoor, mille kogumaht oli 80 miljonit eurot, toimus 2023. aastal, millele järgnes teine taotlusvoor (170 miljonit eurot) 2024. aasta oktoobris. Täiendavad taotlusvoorud on kavandatud aastateks 2025–2027. Esimese taotlusvooruga raames on korteriühistutele juba makseid teostatud ning ehitustööd on aktiivselt käimas. Käimasolevates projektides on toetust saavad korteriühistud esitanud väljamaksetaotlusi ning liikmesriik on teinud makseid juba kogusummas 53 miljonit eurot. Eeldame, et ka teise taotlusvooruga projektide väljamaksed suurenevad kiiresti. See tempo avaldab riigieelarvele märkimisväärset koormust ning soovime, et FNLC mudel ja väljamaksed vastaksid liikmesriigi tegelikele vajadustele ja tekkinud kuludele. Seetõttu tuleb tagada rahaline jätkusuutlikkus, sidudes osa eelarvest (50%) esimeste vahetulemuste ehk tingimuste täitmisega, kuna tulemusnäitajad saavutatakse alles projektide elluviimise järel (sh lõpptulemus alles siis, kui skeemi eelarve on täielikult ära kasutatud).</p> <p>Eelarve on jagatud tingimuste täitmise ja tulemuste saavutamise vahel 50/50 proportsioonis. See tähendab, et tingimustega seotud vahetulemuste täitmine (allkirjastatud otsused) toob kaasa väljamaksed kokku 165 450 000 euro ulatuses ning tulemustega seotud vahetulemuste saavutamine (kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine) toob samuti kaasa väljamaksed kokku 165 450 000 euro ulatuses.</p>
2.Erieesmärk / erieesmärgid	<p>RSO2.1. Energiatõhususe edendamine ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine</p> <p>Ristviide OP dokumendile (CCI 2021EE16FFPR001) lehekülg 47, punkt 2.1.3.1.1.</p>
3.Täidetavad tingimused või saavutatavad tulemused	<p>Tingimus: 500 allkirjastatud toetusotsust</p> <p>Tulemus: 8 000 tonni CO₂ ekv vähendamist/aastas</p>

4. Tingimuste täitmise või tulemuste saavutamise tähtaeg	31.12.2029		
5. Näitaja määratlus	<p>EIS poolt allkirjastatud toetusotsused korterelamute renoveerimiseks:</p> <p>Digitaalselt allkirjastatud toetusotsuste arv tervikliku renoveerimisprojektidele, mis on saanud positiivse toetusotsuse pärast taotlusvooru korraldamist ning mis vastavad nõutud energiatõhususe kriteeriumidele. Nende kriteeriumide hulka kuulub tervikliku renoveerimise puhul vähemalt energiatõhususklass C saavutamine ning muinsuskaitsealuste hoonete puhul vähemalt ühe energiatõhususklassi võrra paranemine.</p> <p>Allkirjastatud toetusotsus peab sisaldama projekti nime ja numbrit, otsuse kuupäeva, projekti kogumaksumust, toetuse summat ning toetuse saaja õigusi ja kohustusi. Toetusotsuse allkirjastab digitaalselt EIS esindaja. Tingimuse täitmise arvestuses kajastatakse ainult tervikliku renoveerimise projekte (osalised renoveerimised on välja jäetud).</p> <p>Hinnanguline kasvuhoonegaaside heitkoguste aastane vähenemine valminud projektides (ühine näitaja RCR29):</p> <p>Eesmärki mõõdetakse terviklikult renoveeritud hoonete kasvuhoonegaaside (KHG) heitkoguste vähenemisena, lähtudes arvestuslikust energiamärgistest (EPC).</p> <p>Algtase viitab hoone hinnangulisele kasvuhoonegaaside heitkogusele enne renoveerimist. Hinnatakse, kas toetatavad tegevused on ellu viidud ning kas korteriühistud on esitanud kõik vajalikud dokumendid.</p> <p>Lõppväärtus EIS-i arvutustulemuste koostamise ja esitamise järel. Tulemuste saavutamise arvestuses kajastatakse ainult tervikliku renoveerimise projekte (va. osalised renoveerimised).</p>		
6. Komisjonipoolse hüvitamise aluseks olevate vajalike täidetavate tingimuste/saavutatavate tulemuste mõõdetühik	<p>Tingimus: Allkirjastatud toetusotsuste arv</p> <p>Tulemus: Tonni CO₂ ekv/aastas</p>		
7. Vahetulemused (kui kohaldatav), mille komisjon	Vahetulemused	Kavandatud kuupäev	Summad (eurodes)

võtab hüvitamisel aluseks, ja hüvitamise ajakava	Tingimus nr 1 = 250 allkirjastatud toetusotsust	31.12.2025	82 725 000 €
	Tulemus nr 1 = 2 000 tonni CO ₂ ekv vähendamist/aastas	31.12.2026	39 708 000 €
	Tingimus nr 2 = 500 allkirjastatud toetusotsust (kumulatiivselt)	31.12.2027	82 725 000 €
	Tulemus nr 2 = 4 000 tonni CO ₂ ekv vähendamist/aastas (kumulatiivselt)	31.12.2027	39 708 000 €
	Tulemus nr 3 = 6 000 tonni CO ₂ ekv vähendamist/aastas (kumulatiivselt)	31.12.2028	39 708 000 €
	Tulemus nr 4 = 8 000 tonni CO ₂ ekv vähendamist/aastas (kumulatiivselt)	31.12.2029	46 326 000 €
8.Kogusumma (sealhulgas liidu ja liikmesriigi rahastamine)	EUR 827 250 000 (sh ERF 330 900 000 EUR)		
9. Kohandamismeetod(id)	No		
10.Tulemuse saavutamise või tingimuse täitmise kontrollimine (ja kui on asjakohane, vahetulemused):	<p>Tingimus 1-2:</p> <p>Toetatavate projektide nimekirja saab välja võtta SFOS-st (Struktuurivahendite Seire- ja Informatsiooni Süsteem). Iga projekti kohta on kättesaadav järgmine teave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korteriühistu nimi, • selle registrikood ja aadress, • projekti nimi ja number, • toetusotsuse allkirjastamise kuupäev, • projekti kogusumma ja toetuse suurus, • teave energiatõhususe paranemise kohta (algne kasvuhoonegaaside heitkoguse väärtus ja sihtväärtus). <p>Digitaalselt allkirjastatud toetusotsused (mis on salvestatud SFOS-i) saab audiitoritele esitada nende nõudmisel, kuna kõigi 500 otsuse esitamine oleks liiga koormav. Lisaks ei suuda enamik asjaosalisi lugeda või avada Eesti digitaalselt allkirjastatud dokumente.</p>		
—kirjeldada, millist dokumenti / milliseid dokumente / millist süsteemi kasutatakse tulemuse saavutamise või tingimuse täitmise kontrollimiseks (ja kui asjakohane, iga vahetulemuse kontrollimiseks);	<p>Tulemus 1-4:</p> <p>Eesmärki mõõdetakse terviklikult renoveeritud hoonete kasvuhoonegaaside (KHG) heitkoguste vähenemise põhjal,</p>		
—kirjeldada, kuidas juhtimiskontrolle (sealhulgas kohapealseid kontrolle) tehakse ja kes neid teeb;			
—kirjeldada, kuidas toimub asjakohaste			

<p>andmete/dokumentide kogumine ja säilitamine.</p>	<p>lähitudes arvestuslikest energiamärgistest (EPC). Energiapärgiste arvutamise metoodika on kehtestatud riikliku määrušega (https://www.riigiteataja.ee/akt/106052015002?leiaKehtiv).</p> <p>Algtasemeks on hoone hinnanguline kasvuhoonegaaside heitkogus enne renoveerimist. Saavutatud väärtus arvutatakse valminud projektide kinnitatud tulemuste alusel. Lõpparuannete kontrollimisel hindab EIS, kas projekti tegevused on ellu viidud ja kas kõik vajalikud dokumendid on korteriühistute poolt esitatud, millele järgneb EIS-i arvutustulemuste väljastamine projektile.</p> <p>EIS viib läbi ka riskipõhiseid kohapealseid kontrolle renoveerimistööde ajal ja pärast nende lõppu, saamaks kindluse, kas renoveerimistööd on tegelikult ellu viidud vastavalt toetusotsustele ja kas need vastavad projekti dokumentatsioonile.</p> <p>Tulemuste saavutamise tõendamiseks esitatakse lõpetatud projektide nimekiri (lõpparuanded on toetuse saajate poolt esitatud ja EIS on need SFOS-is kinnitanud), mis põhineb SFOS-i väljavõttel. Iga projekti kohta sisaldab teave järgmist:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korterite arv • renoveerimistööde valmimise kuupäev, • projekti panus tulemusnäitajasse, eelkõige hinnanguline aastane kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine valminud projektides. <p>Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK) tegutseb Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) korraldusasutusena Eestis. RTK vastutab juhtimiskontrollide eest, et teha kindlaks, kuivõrd on täidetud sekkumise kontekstis Komisjoni poolt hüvitamise aluseks olevate tingimuste täitmine ja tulemuste saavutamine ning tagamaks, et tegevused oleksid kooskõlas kohaldatava õigusega. Läbi viiakse vaid haldus/dokumendi kontrolle, mis puudutavad vahetulemuste saavutamist (tingimuste täitmist ja tulemuste saavutamist), mis on aluseks maksekohustuse käivitamiseks.</p> <p>RTK tugineb EIS-i poolt teostatud kontrollidele, mis hõlmavad erinevaid aspekte, sealhulgas abikõlblikkuse, ja vastavushindamist, sh vastavust energiatõhususe kriteeriumitele, toetatud tegevuste vastavust skeemi eesmärgile,</p>
---	--

saavutatud ja raporteeritud tulemuste õigsust jne. RTK kontrollib regulaarselt, kas EIS-i rakendatud kontrollimeetmed on piisavad, et tagada meetme korrektne elluviimine.

Halduslikud ristkontrollid SFOS-is:

1. Taotluse etapis saab SFOS-is teha **taotleja ristkontrolli**, mis toob välja projektid, kus taotleja on kas peamine taotleja või partner. See sisaldab järgmist teavet: projekti number, nimi ja staatus, eelarve ja makstud toetuse summa, projekti algus- ja lõppkuupäev, meede ja tegevuste lühikirjeldus. Antud info põhjal saab menetleja otsustada, kas küsida projektijuhilt lisateavet võimalike kattuvate kulude või tegevuste kohta.

Lisaks peab taotleja ka ise taotluses märkima, kas ta on varasemalt ellu viinud või taotlenud rahastust tegevustele, mis on antud projektiga sisuliselt seotud, sealhulgas võimalikud jätkutegevused.

2. SFOS süsteem sisaldab **halduslikke kontrole**, et kontrollida ja tagada, et **topeltrahastamist ei toimuks kuludokumentide tasandil**. Süsteem teostab kuludokumente ristkontrolli erinevate rahastusprogrammide vahel. Näiteks ei saa algset kuluarve summat süsteemis muuta, tagades topeltrahastamise tuvastamise. Ainult abikõlblikku summat saab kohandada. Ristkontroll tehakse, tuginedes koguarve summale, arve kuupäevale ja väljastaja e-Äriregistri numbrile.

3. **Projekti unikaalsuse kontroll:** Igal korteriühistul on unikaalne äriregistri number.

Iga toetust saav korterelamu on tuvastatav ka unikaalse ehitusregistri koodi või vajadusel kinnistusregistri koodi alusel. See tagab, et sama kinnistu ei saa mitmest allikast toetust samale eesmärgile.

Eelpool toodud meetmed aitavad tõhusalt vähendada topeltrahastamise riski.

Riigihangete ja riigiabi nõuete järgimise tagamiseks rakendatavad meetmed:

	<ul style="list-style-type: none"> Kõik hankeprotseduurid järgivad EL-i ja riiklikke õigusakte, tagades läbipaistvuse, võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse. Korteriühistud ei ole kohustatud järgima riigihangete seadust, kuid nende ostuprotsess viiakse läbi avaliku riigihangete registri kaudu (täiendavad selgitused hankeprotsessi kohta on esitatud lisas). <p>Projektide puhul hinnatakse riigiabi mõju, kui taotlejaks on kohalik omavalitsus, ning antud riigiabi kohta tehakse sissekanne riigiabi registrisse.</p>
11.Kuludega sidumata rahastamise vormis antavate toetuste kasutamine Kas liikmesriik annab toetusesaajatele toetust kuludega sidumata rahastamise kujul? [JAH/EI]	JAH
12.Kontrolljälje tagamise kord Palun märkige selle korra eest vastutav(ad) asutus(ed).	<p>Liikmesriigi asutus: Rahandusministeerium</p> <p>Esimese taseme vahendusasutus:</p> <p>Tegevuste algatamine ja kuludega mitteseotud rahastamisaotlus (FNLC) (vastutav asutus: Kliimaministeerium): Ettepanek sisaldab üksikasju kavandatud sekkumise kohta, mis viiakse ellu FNLC tingimustel.</p> <p>Korraldusasutus (KA): Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK): Tingimuste täitmise, vahetulemuste saavutamise ja lõpptulemuste kontroll vastavalt Liides 2 toodule. Kavandatava sekkumise vastavuse kontroll kehtivatele õigusaktidele, programmile ja toetuse tingimustele.</p> <p>Makse tegemine toetuse saajale (vastutav asutus: RTK): Toetust makstakse toetuse saajale (EIS-le) FNLC vormis samadel tingimustel, nagu Euroopa Komisjon teeb makseid liikmesriigile.</p>

	<p>Dokumentide arhiveerimine: vt käesoleva dokumendi punkt 10.</p> <p>Toetuse saaja: Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (EIS). Vahendusasutusena töötab EIS koostöös ministeeriumiga välja toetuse andmise tingimused, korraldab taotlusvoorude väljakuulutamise ja taotluste hindamise ning teeb rahastamisotsuseid. EIS jälgib meetme rakendamist, vastutab projektide kohapealsete kontrollide eest ning menetleb projektide maksetaotlusi (korterühistutele, kes on skeemis lõplikud toetusesaajad, hüvitatakse kulud tegelike kulude alusel).</p>
--	---